

Beslut om utvidgning av naturreservatet Hanö i Sölvesborgs kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808 MB) att naturreservatet Hanö, inrättat av Länsstyrelsen den 31 juli 2017, dnr 511-2548-2017, ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av till detta beslut bifogad karta, se beslutsbilaga 1. För de tillkommande delarna ska tidigare fattat beslut om bildande av naturreservatet Hanö (se beslutsbilaga 2) gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4 §, 5 § första och andra styckena, 6 § och 30 § miljöbalken.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom de utvidgade delarna av naturreservatet.

Uppgifter om den i detta beslut utvidgade delen av naturreservatet Hanö

Distrikt (socken)	Mjällby
Lägesbeskrivning	Direkt norr om Hanö by, öster om det tidigare reningsverket
Centrumkoordinater	X: 489764, Y: 6207653 (SWEREF 99 TM)
Kartblad Index 5 km	62E 0i NO
Fastigheter	Hanö 1:121 (del av)
Markägarkategori	Staten (Naturvårdsverket)
Samfälligheter	---
Rättigheter	---
Nyttjanderätter	Jaktarrende
Andra gällande bestämmelser	Utvidgat strandskydd 300 meter
Areal	Utvidgningen omfattar totalt 0,52 hektar land (0 hektar vatten)

Skälen för beslutet och motivering

Hanö hyser mycket höga natur- och friluftslivsvärden. Den avenboksdominerade ädel-lövskogen är en av landets areellt största avenbokskogar och dess kärnområde har sannolikt flerhundraårig skoglig kontinuitet.

Den nu aktuella utvidgningen omfattar ett drygt 0,5 hektar stort område direkt gränsande mot en befintlig del av naturreservatet Hanö. Utvidgningen utgörs av de nedre delarna av en sluttning med likartad naturmiljö som i angränsande delar av naturreservatet,

avenboksdominerad *näringsrik ekskog* (9160), vilken är en för naturreservatet prioriterad naturtyp. Här finns även för naturreservatet prioriterade strukturer och funktioner som senvuxna ädellövträd, blommande och bärande träd och buskar samt stående och liggande död ved, liksom den för naturreservatet prioriterade arten flikros (rödlistad).

Några konkreta hot finns för närvarande inte mot den utvidgade delen. Potentiella hot, som inte är aktuella vid tidpunkten för utvidgningsbeslutet är exempelvis bortplockande av död ved, felaktiga röjningar, bristande träd- och buskföryngring eller negativ påverkan från främmande arter eller sjukdomar.

Utvidgningen ligger, liksom befintliga delar av naturreservatet Hanö, inom riksintresse för naturvård (Listerlandet-Hanö NK4) och friluftsliv (Listerlandet-Hanö FK2). Inom området finns stödhabitat ädellöv och spridningslänk för ädellöv kopplat till grön infrastruktur.

Utvidgningen av naturreservatet Hanö bidrar till att uppfylla miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Utvidgningen, liksom övriga delar av naturreservatet, bidrar också till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet* och *Tillgång till natur för friluftsliv*. Utvidgningen av naturreservatet skapar förutsättningar för att gynna flera ekosystemtjänster, som exempelvis pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, samt friluftsliv och naturupplevelser, vilket i sin tur bidrar till bättre hälsa och välbefinnande i samhället.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara, vidareutveckla och vårda biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer utvidgas naturreservatet i enlighet med bifogad karta (se beslutsbilaga 1).

Tidigare ändringar och tillägg av ursprungligt besluts C-föreskrifter

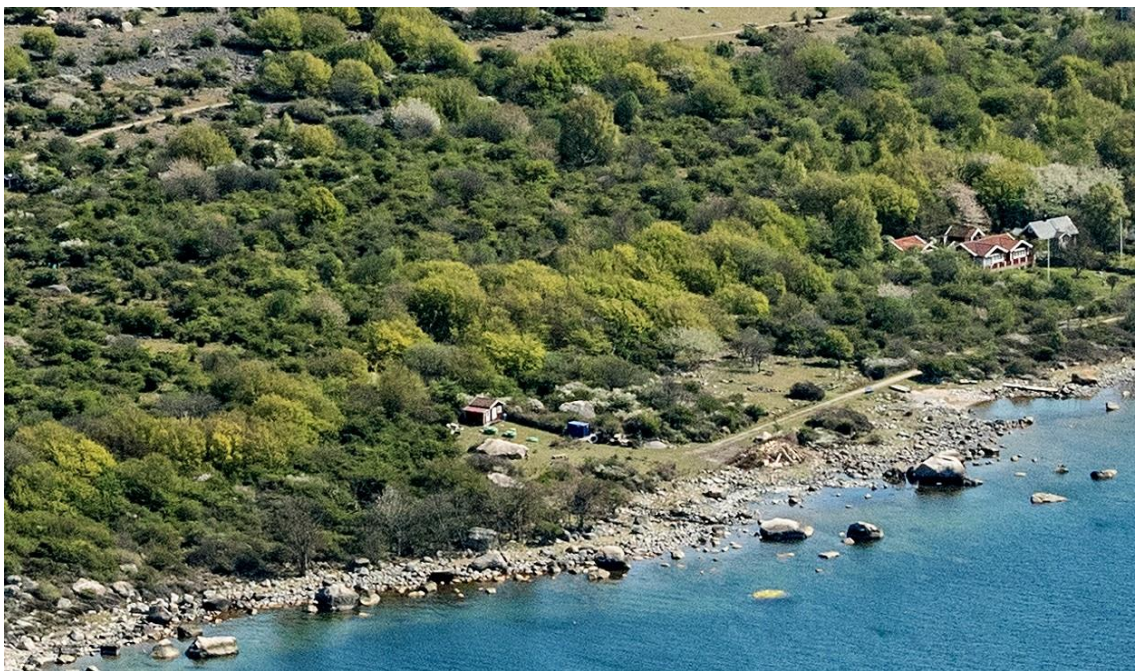
Efter beslut om bildande av naturreservatet Hanö 2017-08-31 har två ändringar gjorts vad gäller naturreservatets föreskrifter under C (föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt i reservatet). Den ena ändringen beslutades 2017-12-07 (dnr 511-2548-2017), då föreskrift C9 kompletterades med ett tillägg om att det är tillåtet att framföra tillgänglighetsanpassade fordon, typ permobiler eller liknande, på markerade tillgänglighetsanpassade leder inom naturreservatet. Den andra ändringen beslutades 2020-06-24 (dnr 511-2065-2020), då ett tillägg gjordes i C-föreskrifterna, som förbjöd framförande av vattenskoter inom naturreservatet. Inga av dessa två, ändringen av respektive tillägget till C-föreskrifterna, berör dock den i detta beslut utvidgade delen av naturreservatet.

Uppdatering av punkt under ”Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för” i ursprungligt beslut

I Länsstyrelsens beslut 31 juli 2017, dnr 511-2548-2017 (se beslutsbilaga 2), under ”Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för: ...” finns lydelsen ”... Försvarsmakten att bedriva militär verksamhet och övningar inom sjöövningsområde Hanö Nord”, Sjöövningsområdet har sedan beslutet år 2017 ändrat namn och benämns idag ”Tärnö N”. Lydelsen gäller i och med detta beslut för sjöövningsområde Tärnö N, för naturreservatet i sin helhet, men såväl ursprunglig som nu utökad del.

Beskrivning av den utvidgade delen

Den här aktuella utvidgningen av naturreservatet Hanö omfattar ett drygt 0,5 hektar stort område i nedre delen av en sluttning, direkt norr om Hanö by. Området ligger som lägst ungefär 4,5 meter över havet. Sluttningen är ett hak, som bildats då strandlinjen efter den senaste istiden låg högre än idag och vågor slog in mot stranden och gröpte ur terrängen. Ytjordarterna domineras av sandig-moig morän med hög sten- och blockfrekvens. Naturtypen är densamma som i angränsande del av sluttningen inom reservatet, avenboksdominerad *näringsrik ekskog* (9160), karaktäriserad av knotiga, bukettbildande avenbocar. Dessa kan ha sitt ursprung i tidigare skottskogsbruk. Den rödlistade arten flikros finns också noterad här och i maj 2023 hördes de rödlistade fåglarna grönfink, gulsparr och ärtsångare sjunga från området under häckningstid.



Flygfoto över området norr om Hanö by. Den här aktuella utvidgningen av naturreservatet utgörs av ett långsmalt parti i den nedre delen av den träd- och buskbärande sluttningen, gränsande mot den mer öppna gräsytan intill stranden. Foto: Bergslagsbild, 2016. Fotograferat från nordväst.

Konsekvensutredning

Enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan den beslutar om föreskrifter bland annat utreda föreskrifternas kostnadsmissiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. De föreskrifter som omfattas av bestämmelserna i 4 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning är de föreskrifter som är normföreskrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Enligt 5 § samma förordning får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Ett sådant skäl är att kostnadsmissiga och andra konsekvenser av föreskrifterna för allmänheten eller i övrigt är så små att det inte behövs.

Länsstyrelsen bedömer att de sedan tidigare beslutade ordningsföreskrifterna för naturreservatet Hanö (se beslutsbilaga 2) behövs även för den del som nu införlivas i naturreservatet, för att tillgodose syftet med naturreservatet. Konsekvenserna för allmänheten,

näringsidkare och övriga intressenter bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning enligt nämnda förordning inte behöver upprättas.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Utvidgningen av naturreservatet berör område av riksintresse för naturvård (Listerlandet-Hanö NK4) och friluftsliv (Listerlandet-Hanö FK2) samt riksintresse högexploaterad kust och riksintresse totalförsvar (stoppområde för höga objekt). Länsstyrelsen bedömer att nämnda riksintressen är förenliga med det utökade skyddet av området.

Den utvidgade delen av naturreservatet berörs inte av någon regionplan, kommunal översiktsplan, detaljplan, eller andra områdesbestämmelser.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Stora delar av Hanö är sedan tidigare skyddat som naturreservat, med föreskrifter som inskränker ägarens rätt att nyttja berörda delar. Den nu beslutade utvidgningen av reservatet ingår i samma fastighet som övriga delar av naturreservatet, Hanö 1:121, som ägs av Naturvårdsverket. Såväl de tidigare skyddade delarna som den del som nu införlivas i naturreservatet har mycket höga naturvärden. Utvidgningen av reservatet utgör ett viktigt komplement för att kunna bevara och sköta fastighetens natur- och friluftslivsvärden som en helhet. Den utvidgade delen tillhör därmed en kategori av områden som har hög prioritet i arbetet med att skydda värdefull natur. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga natur- och friluftsvärden överväger den enskildes rätt till viss användning som kan påverka området negativt. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Komplettering av skötselplan

Länsstyrelsen fastställer, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, en komplettering av tidigare fastställd skötselplan för naturreservatet Hanö (se beslutsbilaga 3, ”Utdrag ur skötselplan för naturreservatet Hanö i Sölvesborgs kommun” fastställd 2017-08-31, dnr 511-2548-2017). Den nu tillkommande delen av naturreservatet ska införlivas i skötselområde 1 ”Ädellövskog” i den befintliga skötselplanen.

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsdokument för skötseln av naturreservatet. Planen är vägledande och inte juridiskt bindande. Möjligheterna att genomföra planerade åtgärder är beroende av att Länsstyrelsen har tillgång till de resurser som krävs.

Ärendets beredning

I slutet av år 2016 köpte Naturvårdsverket de delar av fastigheten Hanö 1:76 som planerades att bli naturreservat. En fastighetsbildning påbörjades då av det inköpta området. Den 31 juli 2017 beslutades om bildande av naturreservatet Hanö. Avstyckningen av den nya fastigheten, Hanö 1:121, blev klar den 28 augusti 2018. Norr om byn kom ett drygt 0,5 hektar stort område, som inte ingick i det nybildade naturreservatet men gränsade direkt till det, att ingå i den nybildade fastigheten som ägs av Naturvårdsverket.

Området utgörs av samma naturtyp som intilliggande del av naturreservatet, avenboksdominerad *näringsrik ekskog* (9160) med höga naturvärden.

För att kunna bevara och sköta fastighetens natur- och friluftslivsvärden som en helhet togs ett förslag till utvidgning av naturreservatet Hanö fram i början av år 2024. Förslaget till beslut om utvidgning av naturreservatet skickades ut på remiss till sakägare och andra intressenter under andra halvan av januari 2024, med sista svarsdatum 1 mars 2024. 4 remissinstanser svarade, Sölvesborgs kommun, Försvarsmakten, Skogsstyrelsen och Miljöförbundet Blekinge Väst. Samtliga var positiva eller hade inget att erinra mot utvidgningen av naturreservatet. Försvarsmakten påpekade att de inte har något att erinra under förutsättning att befintlig lydelse i Länsstyrelsens beslut per den 2017-08-31 (Dnr. 511-2548-2017) avseende Försvarsmaktens verksamhet kvarstår och även omfattar den tillkommande delen. Lydelsen som avses är *"Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för: Försvarsmakten att bedriva militär verksamhet och övningar inom sjöövningsområde Hanö Nord,"*. Försvarsmakten upplyste också om att benämningen på sjöövningsområdet har ändrats sedan beslutet år 2017, och benämns numera "Tärnö N". Länsstyrelsen bekräftar att lydelsen under *"Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för"* gäller även för här utökad del av naturreservatet och har även noterat sjöövningsområdets ändrade benämning under den tillagda rubriken *"Uppdatering av punkt under "Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för" i ursprungligt beslut"* ovan. Miljöförbundet bidrog i sitt remissvar med artinformation gällande observerade rödlistade fåglar inom den utvidgade delen av naturreservatet, vilket har lagts till under rubriken *"Beskrivning av den utvidgade delen"* ovan.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket. HaV har meddelat att de bedömer att utökningen av reservatet inte omfattas av kravet på samråd enligt 26 § FOM med Havs- och vattenmyndigheten.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft.

Kungörelse

Med stöd av 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm kungörs beslutet i länets författningssamling samt i ortstidning. Beslutet kungörs även i Post- och Inrikes Tidning. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning. Överklagan ska vara skriftlig och ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 25 april 2024 (dnr 511-318-2024).

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ulrica Messing.

I beslutet deltog även länsjurist Charlotte Olsson Scholz, antikvarie Karl-Oskar Erlandsson, områdesskyddssamordnare Åke Widgren och reservatshandläggare Elisabet Wallsten, den sistnämnda som föredragande.

Ulrica Messing

Elisabet Wallsten

Denna handling har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor:

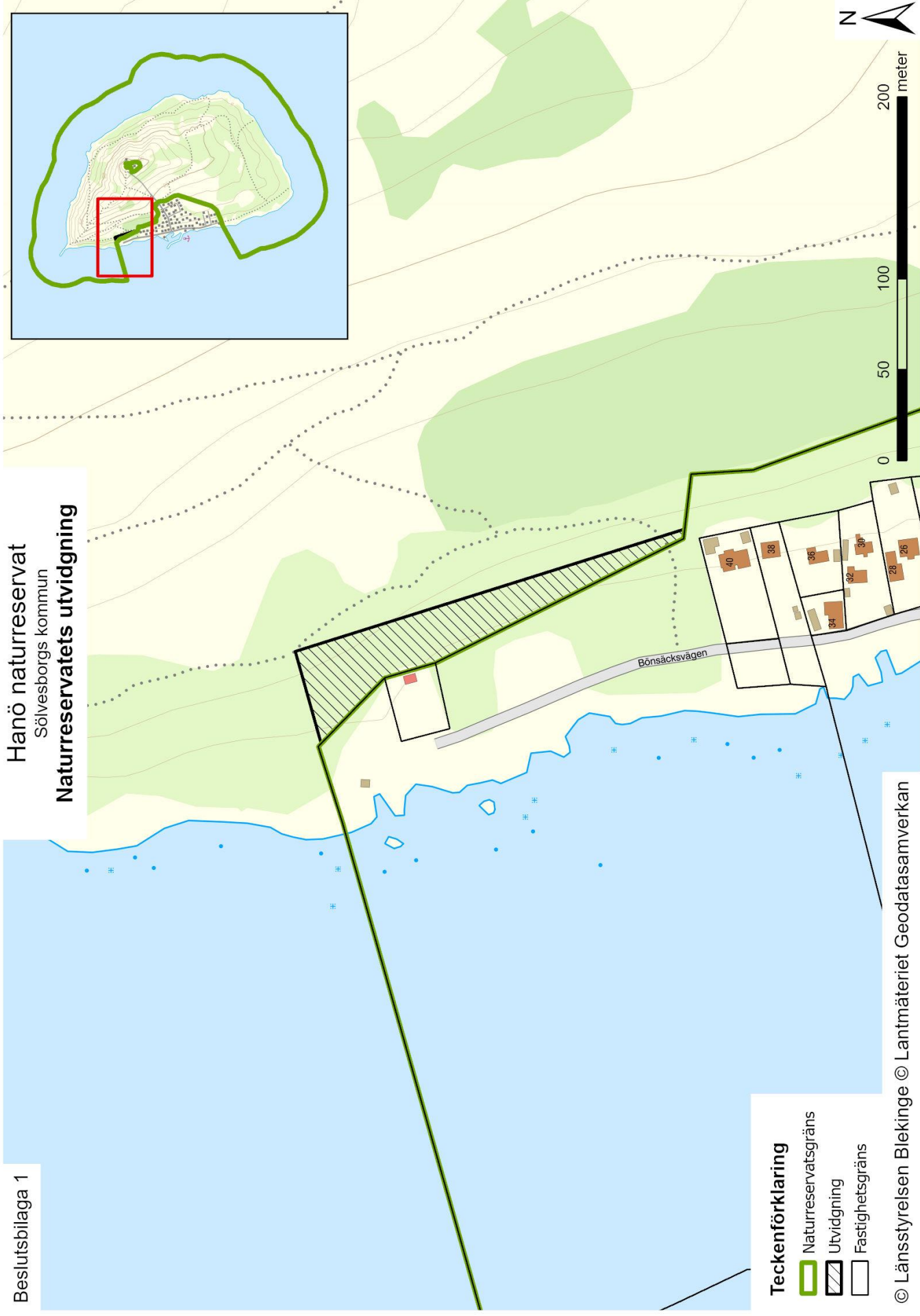
1. Karta naturreservatet Hanö, utvidgning
2. Beslut 2017-08-31 om Bildande av Naturreservatet Hanö i Sölvesborgs kommun (dnr 511-2548-2017)
3. Utdrag ur skötselplan för naturreservatet Hanö i Sölvesborgs kommun, fastställd 2017-08-31 (dnr 511-2548-2017)
4. Hur man överklagar

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur Länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Hanö naturreservat Sölvesborgs kommun Naturreservatets utvidgning





Bildande av Naturreservatet Hanö i Sölvesborgs kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Naturreservatet Hanö**.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Hanö
Kommun	Sölvesborg
Distrikt (socken)	Mjällby
Lägesbeskrivning	I Hanöbukten, ca 16 km ost-sydost om Sölvesborg, ca 4 km öster om Listerlandet
Centrumkoordinater (SWEREF 99 TM)	X: 490407, Y: 6207166
Kartblad Index 100 km	62E
Kartblad Index 5 km	62E 0j NV, 62E 0i NO
Naturgeografisk region	56 Blekinges sprickdals- & ekskogsområden
Huvudsaklig objektkategori	K, Kust och skärgård
Fastigheter	Del av Hanö 1:76 (fastighetsbildning pågår)
Markägarkategori(er)	Staten
Servitut	Elledning (olokaliserad), vatten- och avloppsledning (olokaliserad), vägar (delvis olokaliserade)
Samfälligheter	Fyrvägen
Nyttjanderätter	Jakträtt, mistsignalanläggning (olokaliserad), jordkabel (olokaliserad), områden (olokaliserade)
Andra gällande bestämmelser	Utvidgat strandskydd 300 meter, naturreservatet ligger delvis inom riksintresse för totalförsvaret (sjöövningsområde)
Areal	Totalt 376 ha, varav 192 ha land och 184 ha vatten
Natura 2000-område	Hanö (SE 0410158)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med *Naturreservatet Hanö* är att:

- *bevara biologisk mångfald* i naturreservatets ädellövsdominerade skogar, öppna och buskbärande gräsmarker, hållmarker, klapperstensfält, småvatten och kustnära havsmiljöer,
- *bevara, vidareutveckla, vårda och bitvis återställa värdefulla naturmiljöer*, såsom ädellövskogar, gräsmarker, substratmarker, småvatten och kustnära hårbottenmiljöer. Områdets prioriterade naturmiljöer och Natura 2000-naturtyper ska bevaras i gynnsamt tillstånd. Naturreservatet ska även hysa gynnsamma strukturer, funktioner och livsmiljöer för prioriterade och andra skyddsvärda arter knutna till ovanstående naturmiljöer,
- *bevara värdefulla naturmiljöer i form av geologiskt intressanta formationer*, såväl på land som i havet, som glaciala och postglaciala spår och lämningar, med särskilt fokus på öns väl utbildade sen- och postglaciala strandmärken, recenta strandsporre Bönsäcken och mesozoiska vittringsformer, samt ön i sin helhet som ett restbergs- och drumlinlandskap,
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer *tillgodose behovet av områden för friluftslivet*, samt erbjuda allmänheten möjligheter till ett rörligt friluftsliv i ett tillgängligt och besöksvärt område med stora skönhetsvärden samt rika natur- och kulturmiljöupplevelser.

Syftet ska uppnås genom att landmiljöerna hävdas med naturvårdsinriktad betesdrift, som vid behov kan kompletteras eller delvis ersättas med slåtterhävd. Det behövs även röjningar av igenväxningsvegetation i gräs- och buskmarker. Skogsmarkerna utvecklas fria från gran och andra främmande arter, men i övrigt främst genom intern dynamik och inverkan av extensivt bete. Vissa riktade åtgärder kan behövas i naturreservatets marker, exempelvis punktröjningar vid värdefulla objekt (till exempel vid vissa träd och småvatten samt vid geologiska och kulturhistoriska objekt), liksom träd- och buskförnygring i skogsmarker. Öns hjortstam ska hållas på en för naturvärdena lämplig nivå. I de marina miljöerna ska inga exploateringar av kusten ske och i den mån det kan påverkas inom ramen för naturreservatet ska vattenkvaliteten i havet bibehålls eller förbättras. Påverkan från naturreservatets landområden får inte öka och marina ekosystemtjänster ska utvecklas på ett hållbart sätt. Åtgärder vidtas även för att underlätta allmänhetens friluftsliv i naturreservatet samt för att ge besökare möjlighet till ökade kunskaper om områdets naturvärden, geologi och kulturpräglade landskap. Åtgärder i området får inte missgynna de mycket höga naturvärden och prioriterade bevarandevärden som finns i naturreservatet.

Beskrivning av området

Hanö är en 215 ha stor ö i Hanöbukten, 4 km öster om Listerlandet. Naturreservatet omfattar 192 ha land och 184 ha hav, totalt 376 ha. Hanö tillhör Listerlandets restbergs- och kritslättslandskap. Ön är ett av områdets större restberg. Berggrunden består av prekambrisk Karlshamnsgranit, som mot väster och sydväst överlagras av mesozoisk kritberggrund och morändominerade lösa avlagringar, vilket ger formen av en drumlinbildning. Ett flertal sen- och postglaciala strandmärken, i form av klapperstensfält, strandvallar och strandhak, visar Östersjöns strandlinjeförändringar, från högsta kustlinjen (HK) 53,4 m.ö.h. och neråt. På havsbotten utanför Hanö har det även hittats rotfasta stubbar från Östersjöns lägsta vattennivå, Yoldiahavet, då det växte tallskog där.

Hanös vegetation har genomgått stora förändringar under de senaste århundradena. Från att ön dominerades av skogsmarker i början av 1800-talet hade den, genom ett intensivt kreatursbete och skogsavverkningar, omvandlats till ett öppet och i det närmaste skoglöst landskap under 1900-talets första hälft. Inslag av mindre skogsrester fanns främst kvar i sydost. När kreatursbetet och avverkningarna upphörde i mitten av 1900-talet började återigen träd- och buskvegetation breda ut sig. I samband med att kreaturen minskade i mitten av 1900-talet planterades dovhjortar in på ön, vilka sedan har ökat betydligt i antal.

Hanös natur karaktäriseras i nordost av brant stupande urbergshällar med pionjärvegetation. Mot väster och söder blir öns profil flackare och vegetationen övergår i artrika gräsmarker, buskmarker och avenboksdominerad ädellövskog. Markerna är i huvudsak torra och kraftigt stenbundna. Hanös avenbokskog är en av Sveriges areellt största och trots att merparten av den är relativt likåldrig, med ursprung i mitten av 1900-talet, så hyser den höga naturvärden och är till stora delar utpekad som nyckelbiotop och naturvärdesobjekt av Skogsstyrelsen. Utöver avenbok finns det även inslag av bland annat lind, alm, ask, lönn och ek. Det är relativt gott om död ved i skogarna. Det omfattande hjortbetet innebär dock att förnyringen av träd och buskar är i stort sett obefintlig. Lundfloran påverkas också negativt. I de rena avenboksbestånden är skogen överlag mycket tät och markvegetationen sparsam, men där skogen är mer varierad och lövverket mer ljusgenomsläppligt blir fältskiktet rikare och på sina håll, särskilt i de sydöstra delarna, indikerar floran förhöjd kalkhalt i marken. I skogarna finns signalarter som blåsippa, murgröna, sårläka, tandrot, desmeknopp, fällmossa, platt fjädermossa, stubbspretmossa, västlig hakmossa och stiftklotterlav. Bland häckande fåglar finns bland annat morkulla, rödhake, koltrast, rödstjärt och stare. Insektsfaunan är fortfarande till stora delar outforskad, men bland vedinsekter har bland annat *Anobium fulvicorne* påträffats.

De öppna gräsmarkerna karaktäriseras av torra silikatgräsmarker, med övergångar mot gräshedar respektive friskängar, samt med inslag av fuktängar i svackor. På berghällarna i nordost finns inslag av hållmarkstorräng. Kärleväxtfloran är, trots expanderande buskmarker och ett intensivt dovhjortsbete, fortfarande relativt artrik med ett flertal hävdberoende arter som busktörne, backnejlika, backmåra, jungfrulin, sandmaskrosor, revig blodrot, stagg, darrgräs, knägräs, hirsstarr och snårstarr. Vårkällört, som är en ansvarsart för länet, finns också i området. Bland ohävdarter som breder ut sig kan bergkorsört, malört och hundtunga nämnas. Den trampgynnade naturbetesmarkssvampen läderboll är påträffad i torra sandmarker. I fuktiga gräsmarker har flockarun noterats, liksom den betesgynnade svampen sumpåkerskivling. Det finns även hävdgynnade ängssvampar i gräsmarkerna. Buskmarkernas buskskikt är artrikt. Där finns bland annat flikros, som är ytterligare en ansvarsart för länet. Näktergal och törnsångare har gynnats av den ökande förbuskningen av de öppna markerna och är numera karaktärsarter för Hanö. Sädesärta och stenskvätta är väl spridda över öns öppna delar. Vår och höst rastar även en stor mängd fåglar i de öppna markerna och i buskmarkerna. Bland insekterna är främst fjärilsfaunan undersökt och där har ca 200 arter noterats. Ön hyser även en ganska artrik dyngbaggefauna. Skalbagger smal frölöpare har också påträffats.

På Hanö finns även några småvatten, med bland annat strandpadda och större vattensalamander. Rödlånke har påträffats i ett av vattnen. Hanös stränder karaktäriseras i öster av havsklippor och i väster av klappersten. I norr formar sten och klapper en aktiv strandporre, Bönsäcken. Några utpräglade strandängar finns inte på Hanö, endast

4 (10)

mindre strandängspartier. Detta i kombination med att det snabbt blir djupt utanför stränderna innebär att ön inte är särskilt attraktiv för rastande och häckande vadare eller änder. Bland regelbundet häckande sjöfåglar finns arter som ejder, storskrake (enstaka par), strandskata (enstaka par), havstrut, enstaka par silltrut och en stor koloni med gråtrut. Numera finns också en stor, stabil koloni med tordmule, och bland dem enstaka sillgrisslor.

Naturreseptatet sträcker sig 300 meter ut i havet från land och Hanös utpräglade topografi fortsätter under vattenytan. Som djupast är vattnet utanför Vindhalla i sydost, med ca 27 meters djup. Hårdbotten dominerar, med ett stort inslag av block och stenar. Kring ön finns även ett antal mindre öar och skär, de flesta i stort sett inte mer än stora stenar och i det närmaste helt kala. Knappt 2 km nordost om Hanö ligger den lite större klippön Malkvarn. I Hanös kustvattenområde finns rikliga förekomster av makroalger, som domineras av rödalger fjäderslick och kräkel (gaffeltång) samt av blåstång. Tångbältena är viktiga som skydd och födosöksplatser för många fiskar och andra marina organismer, som tångloppor, tånggråsuggor, havstulpaner, blåmusslor, ål, tånglake och simpior. I Hanöbukten finns även bland annat tumlare och gråsäl.

Hanö har en rik kulturhistoria, med säsongsbosättningar för fiskare åtminstone sedan 1600-talet och permanent befolkning från 1830-talet. Ön fungerade även som engelsk flottbas några år i början av 1800-talet, under Napoleons kontinentalblockad. Ett minne från denna tid är Engelska kyrkogården. Andra fornlämningar och kulturhistoriska lämningar är tomtningar med husgrunder, kåsar, en kolerakyrkogård, en ensamgrav och ett flertal stenmurar. Två fyrar står på Fyrkullen och vid Bönsäcken. I vattnen kring Hanö finns även några vrak.

Sommartid är Hanö ett populärt semester- och utflyktsmål. Man kan komma till ön med färja från Nordersund eller med egen båt. I byn på öns västsida finns ca 100 hus, samt serviceinrättningar som vandrarhem, gästhamn, restaurang, etc. På ön finns även ett väl utbyggt system med markerade stigar.

Skälen för beslutet

Naturreseptatet omfattar merparten av ön Hanö samt angränsande vattenområde i Hanöbukten. Ön hyser mycket höga naturvärden och värden för friluftslivet. Den avenboksdominerade ädellövskogen är en av landets areellt största avenbokskogar och dess kärnområde har sannolikt flerhundraårig skoglig kontinuitet. Prioriterade naturmiljöer inom naturreseptatet är den avenboksdominerade ädellövskogen, öppna och buskbärande gräsmarker, substratmarker och småvatten, samt kustnära hårdbottenmiljöer, liksom Natura 2000-naturtyperna *näringsrik ekskog* (9160) (avenboksdominerad), *silikatgräsmark* (6270), *torra hedar* (4030), *hällmarkstorräng* (8230) och *rev* (1170). I området finns prioriterade strukturer och funktioner som grova ädellövträd, senvuxna ädellövträd, blommande och bärande träd och buskar, stående och liggande död ved, betespåverkan i hävdpräglade miljöer, substratmarker med varmt mikroklimat samt livs- och uppväxtmiljöer för sjöfågel och fisk. Arterna strandpadda, större vattensalamander, tordmule, flikros, vårkällört, revig blodrot och läderboll är prioriterade, liksom livsmiljöerna för ett flertal andra hotade och/eller typiska arter knutna till naturreseptatets prioriterade naturtyper. Hanös väl utbildade serier med sen- och postglaciala strandmärken, den nutida

strandsporren Bönsäcken, mesozoiska vittringsformer samt öns restbergs- och drumlin-landskap är geovetenskapligt prioriterade bevarandevärden. Hanös naturvärden, naturskönhet, möjlighet till naturpedagogik, strövvänlighet och kulturpräglade landskap gör det även till ett mycket intressant utflyktsmål. Naturreservatet är dessutom ett viktigt område för forskning och miljöövervakning, samt som referensområde för flora, fauna och geovetenskap.

Ett konkret hot mot naturreservatets naturvärden, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är det alltför intensiva hjortbetet, vilket missgynnar många växt-, svamp- och djurarter samt leder till bristande trädföryngring i skogen. Detta ska åtgärdas genom att hjortarna minskar i antal, eventuellt i kombination med avhågnader av skogsmark samt kompletterande tamdjursbete i öppna och buskbärande marker. Eventuell stödutfodring ska göras på lämpliga platser i naturreservatet och med lämpligt grovfoder, så inte oönskade frövarianter kommer till och sprids på ön med fodret. Ett annat konkret hot är förbuskningen av öppna gräs- och substratmarker, som dovhjortarna endast kan motverka till viss del. Förbuskningen behöver åtgärdas genom riktade röjningar av buskar och annan igenväxningsvegetation. Igenväxning och uttorkning av lekvatten för grod- och kräldjur åtgärdas också genom röjning och restaurering. Hän-syn ska tas till skyddsvärda arter vid ovanstående åtgärder. Förekomst av mink i områden där fåglar häckar åtgärdas genom skyddsjakt på mink vid behov.

Konkreta hot i naturreservatets vattenområde utgörs i huvudsak av utifrån kommande påverkansfaktorer, som övergödning, diffusa utsläpp, överfiske och konkurrens från främmande arter. Dessa är svåra att hantera inom ramen för naturreservatets bestämmelser. Konkreta hot som i viss mån kan åtgärdas inom naturreservatet och som man behöver ha beredskap för att hantera är dumpning, båttrafik (svall, ljud, ankring, grumling), utsläpp av olja och kemikalier samt nedskräpning. Sjöfågeljakt bedrivs inte i området idag, men skulle vara ett konkret hot mot prioriterade och andra skyddsvärda sjöfågelarter om det återinfördes.

Potentiella hot, som inte är aktuella vid tidpunkten för bildandet av naturreservatet är till exempel: bortplockande av död ved i skogsmarker, felaktiga röjningar, utebliven hävd i betesmarker, avmaskning av betesdjur med avmaskningsmedel som kan vara skadligt för områdets insektsfauna, negativ påverkan från främmande arter, sjukdomar eller skadeorganismer, fordonskörning som skadar områdets markförhållanden samt bortplockande av stenmaterial i fossila och nuvarande strandvallar.

Naturreservatet omfattar Natura 2000-området Hanö (SE0410158) samt ligger inom område av riksintresse för naturvård (Listerlandet-Hanö NK4) och friluftsliv (Listerlandet-Hanö FK2). Stora delar av skogsområdet i söder är klassat som nyckelbiotop och naturvärdesobjekt av Skogsstyrelsen. Hanö ingår inte i den avgränsade värde-trakten "Södra Listerlandet", men närheten till Listershuvud gör att den i praktiken bör betraktas som en del av den.

Bildandet av naturreservatet Hanö bidrar till att uppfylla miljömålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Genom detta beslut ges goda förutsättningar att ta ett helhetsgrepp över området, för att bevara, vidareutveckla, vårda, bitvis återställa och lyfta fram Hanös biologiska och geovetenskapliga bevarandevärdena samt dess värden för det rörliga friluftslivet.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden såsom att anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla, tippa, muddra eller valla in. Undantaget från ovan är åtgärder som krävs för att kunna genomföra åtgärder som Länsstyrelsen ger tillstånd till enligt nedan,
2. ta sten, sand, grus, torv eller andra jordarter, eller bedriva mineralutvinning,
3. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, utöver vad som med Länsstyrelsens tillstånd anges nedan,
4. bedriva fiskodling eller annat vattenbruk med motsvarande påverkan,
5. plöja, harva eller bedriva åkerbruk,
6. röja, gallra, avverka, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande, i skogsmarkerna,
7. införa för området främmande växt-, svamp- eller djurart, liksom för trakten främmande raser/typer,
8. tillföra växtnäringsämne (till exempel handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall), jordförbättringsmedel eller kalk,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
10. jaga sjöfågel. Förbudet gäller inte skadade fåglar som behöver avlivas av djurskyddsskäl,

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

11. uppföra byggnad/anläggning eller anordning för naturvårdens, jaktutövandets eller betesdriftens behov, kulturmiljövårdens intressen eller friluftslivets behov,
12. anlägga ny vandringsled eller ändra sträckning av befintliga leder,
13. uppföra stängsel eller annan hägnad,
14. utföra underhållsåtgärder eller nyanläggande av småvatten,
15. plantera in nya dovhjortar,
16. använda parasitbekämpningsmedel till betande djur,
17. utfodra betande tama eller vilda djur. Vid behov av tillskotts- eller stödutfodring ska Länsstyrelsen anvisa lämplig plats för utfodringen samt ange typ av foder (ingående frötyper, etc),
18. anordna upplag längre tid än kortvarigt (högst två veckor).

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor om naturreservatet och fakta-skyltar om olika företeelser inom reservatet,
3. minskning av antalet hjortar till en för naturvärdena hållbar nivå, och sedan bi-behållande av hjortstammen på denna nivå,
4. betesdrift och/eller slåtter, stängsling, gallring, röjning, punktavverkning och plantering, eller andra anläggnings- eller skötselåtgärder i syfte att bevara, vårda och utveckla naturmiljöer, den biologiska mångfalden samt kulturhistoriskt präglade miljöer och objekt,
5. anläggande och underhåll av vägar, vandringsleder, stängselgenomgångar, eld-platser, badplatser, sanitära inrättningar och andra anläggningar/anordningar för friluftslivet,
6. anordnande av tillfälliga upplag för naturvårdens eller friluftslivets behov,
7. undersökning och dokumentation av djur- och växtliv, vegetation samt av mark- och vattenförhållanden i inventerings-, uppföljnings- eller miljöövervaknings-syfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. skada mark eller botten, förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, jord eller sten, eller att omlagra, flytta eller bortföra sten. Undantaget från ovan är åtgärder som krävs för att kunna genomföra åtgärder som Länsstyrelsen ger tillstånd till enligt nedan,
3. skada stenmurar eller andra kulturhistoriska lämningar,
4. otillbörligt störa djurlivet,
5. fånga eller insamla växter, lavar, svampar eller djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs,
6. skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar, stubbar, bark, grenar eller ris, bortföra eller elda död ved,
7. plantera, så eller sprida växter, djur, svampar eller andra organismer,
8. medföra okopplad hund, annat än vid vallning av boskap eller jakt, eller annat lösgående sällskapsdjur,
9. framföra fordon eller rida annat än på befintliga vägar inom reservatet (se Bilaga 2). Ridning och cykling kan också tillåtas på för ändamålen särskilt anvisade leder, om sådana inrättas,
10. tälta mer än två dygn. Om särskilt anvisad tältplats finns är det tillåtet att tälta där enligt de regler som gäller för tältplatsen,
11. ställa upp motorfordon, husvagn, släpvagn eller motsvarande,
12. göra upp eld eller använda grillar, spritkök eller motsvarande, annat än på särskilt iordningställda grillplatser,

8 (10)

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

13. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning, markering, fällfångst, installation av utrustning eller liknande. Insamling med destruktiva metoder, till exempel att substrat förstörs, är förbjuden,
14. nyttja området för tävling, övning, utställning, evenemang eller annan organiserad verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
15. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, ledmarkering, inskrift eller därmed jämförlig anordning. Undantaget från tillståndsplikten är anordning enligt ovan som sätts upp kortvarigt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsverksamhet.

Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för:

- Länsstyrelsen, eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- normalt underhåll, skötsel och kontroll av befintliga vägar, mark- och luftledning, eller andra befintliga anläggningar, inklusive Sjöfartsverkets sjösäkerhetsanordningar,
- Försvarsmakten att bedriva militär verksamhet och övningar inom sjöövningsområde Hanö Nord,
- innehavare av särskild rätt till jakt att jaga de djur som ingår i jakträtten (med undantag för sjöfågeljakt, som är förbjuden) samt utföra de transporter och skötselåtgärder som krävs för jaktutövandet och vård av djuren,
- bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov, enligt allmänt gällande regler.

Det är dock av största vikt att sakägare, nyttjanderättshavare, uppdragstagare och andra berörda enligt punkterna ovan tar största möjliga hänsyn till naturreservatets värden vid planering och genomförande av sina verksamheter, så risken för skador på naturmiljöer och arter blir så liten som möjligt.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- 7 kap 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap 15 § miljöbalken,
- biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § miljöbalken, gällande lätt igenkännbara områden av ett visst slag i landet, som exempelvis källor med omgivande våtmarker i jordbruksmark, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark,
- artskyddsförordningen (2007:845), gällande till exempel insamling av vissa arter,
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950),
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- sjötrafikförordningen (1986:300) och sjötrafikföreskrifter för vattenfarkoster,

- lag om tillsyn över hundar och katter (2007:1150), rörande skyldigheten att hundar ska hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt,
- jaktförordningen (1987:905) om jakt inom området. De tider som gäller för jakt på vilt av olika slag anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider),
- Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter, ELSÄK-FS 2008:1 samt 2010:1.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet.

Ärendets beredning

Frågan om att bilda ett naturreservat på Hanö började diskuteras redan på 1970-talet. Under andra halvan av 1970-talet inventerades Hanös geologi, vegetation och de ekologiska förutsättningarna att hålla hjortar på ön, på uppdrag av Länsstyrelsen. Ett förslag till naturreservatsbildning togs också fram. På grund av resursbrist genomfördes dock inte reservatsbildningen. Under 1980-talet klassades Hanö som ett område av högsta skyddsklass i länets naturvårdsplan samt utsågs till riksintresse för såväl naturvård som friluftsliv. År 1996 bedömdes ön ha högt bevarandevärde från naturvårds- och kultur-miljösynpunkt i länets bevarandeplan för odlingslandskapet.

Som ett led i planeringen av ett blivande naturreservat föreslogs Hanö som Natura 2000-område år 2000. Natura 2000-området fastställdes som SCI-område år 2004, och som särskilt bevarandeområde (SAC) år 2011. I början av 2000-talet återupptogs arbetet med att bilda ett naturreservat på Hanö. Den berörda fastigheten Hanö 1:76 samägdes av ett antal personer och förhandlingar om köp eller intrång inleddes. Ett nytt förslag till reservatsbildning togs också fram och det hölls några allmänna informationsmöten på Hanö. Förhandlingar har sedan skett med markägarna i omgångar sedan början av 2000-talet. Åren 2006-07 gjordes även en hjortuppskattnings- och beteseffektutredning på Hanö av Svensk Naturförvaltning, på uppdrag av Länsstyrelsen. I slutet av år 2016 köpte Naturvårdsverket slutligen de delar av fastigheten som omfattas av Natura 2000. Under våren 2017 arbetades ett förslag till beslut och skötselplan fram. Det skickades ut på remiss i juni 2017. Utöver utskick till kända sakägare och ett fyrtiotal andra intressenter kungjordes remissen även i Post- och inrikes tidningar samt lokaltidningar, eftersom det i Lantmäteriets fastighetsförteckning finns vissa oklarheter rörande sakägarförhållanden. Yttranden inkom från Skogsstyrelsen, Lantmäterimyndigheten, Havs- och Vattenmyndigheten, Miljöförbundet Blekinge Väst, Lars Åström, Västblekinge Ornitologiska Förening, Hanö Konsult HB, Sjöfartsverket, Försvarsmakten, Sölvesborgs kommun, Naturvårdsverket, Hanö bygdegårdsförening, Hanö fyrförening, Hanö Hamn- och byalag, Sveriges Geologiska Undersökning och E'ON Elnät Sverige. Ingen av dem hade invändningar mot att naturreservatet bildas. Remissinstanserna har framfört synpunkter och kommentarer kring främst föreskrifter och skötsel av området, vilka beaktats i den mån det varit möjligt. Det har även framförts vissa påpekanden rörande faktainnehåll och generella formuleringar i texterna, vilka rättats där det varit aktuellt.

Beslutets giltighet

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag de publiceras i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

10 (10)

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Berit Andnor Bylund.

I beslutet deltog även länsassessor Sofia Kullman, antikvarie Magnus Petersson, områdesskyddssamordnare Åke Widgren samt naturvårdshandläggare Elisabet Wallsten, den sistnämnda som föredragande.

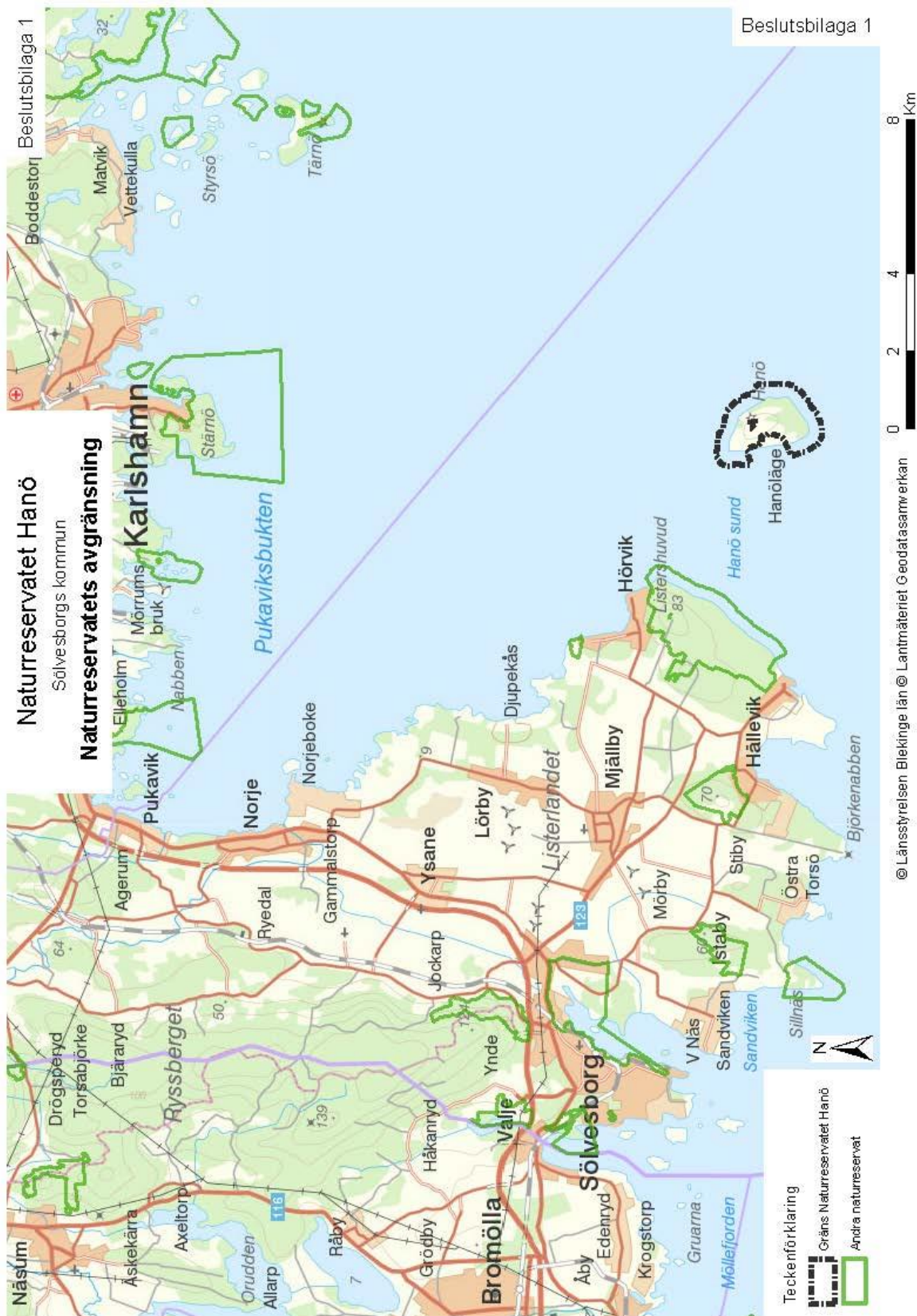
Berit Andnor Bylund

Elisabet Wallsten

Kungörs i länets författningssamling och ortstidning

Bilagor:

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med föreskriftsområden m.m
3. Skötselplan med tillhörande bilagor
4. Hur man överklagar



Naturreservatet Hanö
Föreskriftsområden, mm

Beslutsbilaga 2



Utdrag ur skötselplan för naturreservatet Hanö i Sölvesborgs kommun

3.4 Mål och åtgärder för skötselområden

3.4.1 Skötselområde 1: Ädellövskog med begränsad skötsel

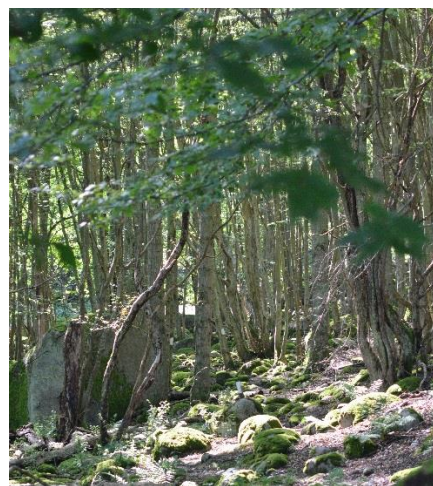
Areal: 71,9 ha, varav:

Delområde 1a: 0,2 ha. Tjockarekärret

Naturtyp: Näringsrik ekskog (9160) (avenboksdominerad), 71,7 ha
Fuktäng (6410) (Tjockarekärret), 0,2 ha



Figur 1. Skogen i sydväst. Foto: E. Wallsten, 2017.



Figur 2. Skogen i öster.
Foto: K.-L. Olsson, 2014.

Beskrivning

Hanös skogar domineras av tämligen likåldrig, smalstammig, och bitvis flerstammig, avenbok, som vuxit upp efter andra världskriget. Inslag av äldre träd finns främst i sydost, där en ortofotokarta från 1940-talet visar att det fortfarande fanns mindre skogsrester kvar på den annars i stort sett helt öppna ön. Inslag av äldre, senvuxna träd finns också i branter i väster och öster. I träd- och buskskiktet finns, utöver avenbok, även arter som skogslind, ek, alm (akut hotad), ask (starkt hotad), lönn, björk, asp, oxel, vildapfel, fågelbär, sälg, hassel, olvon, skogstry, berberis, benved och vildkaprifol. Det intensiva hjortbetet gör att förnygringen av träd och buskar är i stort sett obefintlig. Det är relativt gott om död ved i skogarna. Markerna är generellt sten- och blockrika och insprängt i området finns tydligt markerade fossila strandvallar (skötselområde 3), där Litorinavallen är särskilt utmärkande. I sydost finns även ett par doliner, Gamla och Nya kar. Några stenmurar löper genom området.

I de rena avenboksbestånden är skogen överlag mycket tät och markvegetationen sparsam, men där lövverket är mer ljusgenomsläppligt blir fältskiktet rikare och på sina håll, särskilt i de sydöstra delarna, indikerar florán förhöjd kalkhalt i marken. I fältskiktet finns bland annat blåsippa, sårläka, tandrot, desmeknopp (nära hotad), buskstjärnblomma, skogsbräsmå, skogsbingel, gulplister, Sankt Pers nycklar, långsvingel och lundslok. Bland kryptogamer har bland annat fläckticka, avenbokskremå (nära hotad), fällmossa, platt fjädermossa, stubbspretmossa, västlig hakmossa, savlundlav (starkt hotad) och stiftklotterlav (nära hotad) noterats. Bland häckande lövskogsfåglar finns ringduva, morkulla, rödhake, koltrast, härmsångare och lövsångare. Bristen på naturliga bohål gör att det finns få hålhäckande arter, endast blåmes, talgoxe, rödstjärt och stare (sårbar) är regelbundna. Insektsfaunan är fortfarande till stora delar outforskad, men vedskalbaggar *Hylis foveicollis* och *Anobium fulvicorne* (nära hotad) har påträffats på döda grenar av ask respektive avenbok.

I skogsmarkerna finns även några mindre fuktområden, där Tjockarekärret (delområde 1a) är det största. Våtmarkerna är grunda och torkar upp tidigt. Våtmarksfloran är relativt artfattig, med dominans av vecketåg, men där finns även arter som vattenmöja, dyveronika, ängsull, mannagräs och hundstarr. Djurlivet är inte närmare undersökt, men där finns bland annat vattenskalbaggar, flicksländor, trollsländor och skräddare.

Bevarandemål

Det övergripande målet är att bevara och vidareutveckla områdets naturskogsartade ädellövskogar och våtmarker, med höga naturvärden och därtill hörande naturligt förekommande biologiska mångfald. Områdets sen- och postglaciala strandmärken, som visar på öns geovetenskapliga utvecklingshistoria, ska också bevaras.

Inom skötselområdet ska det finnas minst 71 ha avenboksdominerad näringsrik ekskog (9160) och 0,2 ha öppna våtmarker. Hydrologin och grundvattennivån ska variera naturligt och området vara opåverkat av diken eller körspår. Småskaliga naturliga processer, som trädens förnygring, åldrande och avdöende, samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom en måttlig betespåverkan, ska påverka dynamik och struktur. Avenbok, ek och lind ska utgöra de dominerande trädslagen. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat, med inslag av såväl gamla som yngre individer. Det ska finnas rikligt med död ved i olika former, inklusive levande träd med döda träddeålar. Signalarter som blåsippa, tandrot, desmeknopp, murgröna, stubbspretmossa och stiftklotterlav, liksom de för naturtypen näringsrik ekskog typiska arterna sårläka, buskstjärnblomma, fällmossa och platt fjädermossa ska förekomma i stabila populationer. Det ska även finnas lämpliga livsmiljöer och substrat för andra skyddsvärda organismer, exempelvis inom grupperna vedinsekter, skogsfåglar och svampar. Fuktängen Tjockarekärret ska vara öppen och fri från igenväxningsvegetation. Fossila strandvallar, klapperstensfält, doliner och andra geovetenskapligt intressanta objekt, liksom kulturhistoriska lämningar, som exempelvis stenmurar och markvägar, ska inte påverkas av igenväxningsvegetation.

Hot

Bristande träd- och buskförnygring.

Skötselåtgärder

- Föryngringsåtgärder behöver påbörjas i träd- och buskskikt, exempelvis genom att stängsla in delytor för att hålla betesdjuren borta. Eventuella hägnader behöver vara fleråriga så de nya plantorna hinner bli så stora så de inte blir nerbetade igen. Det bör finnas genomgångar i stängslen, så människor inte stängs ute från de avhägnade områdena.
- Tjockarekärret (delområde 1a) hålls öppet och fritt från igenväxningsvegetation. Om behov finns kan delområdet slåtterhållas.
- Punkttågärder, som exempelvis frihuggning kring vidkroniga eller på andra sätt värdefulla träd, eller gläntbildning, kan göras vid behov, under förutsättning att det inte hotar befintliga naturvärden i området.
- Död ved lämnas orörd där den står eller faller, om det inte medför hinder eller fara för allmänheten, naturvärden, kulturmiljövärden eller nyttjanderättshavare. Den får då kapas och flyttas till lämpligare plats inom naturreservatet.
- Avverkning och röjning av lövträd och buskar får endast ske enligt punkterna ovan eller om de hotar naturvärden, kulturhistoriska lämningar, stängsel eller andra anläggningar, eller på annat sätt utgör allvarlig olägenhet eller fara. Avverknings- och röjningsrester lämnas i möjligaste mån kvar i skötselområdet.
- Skötselområdet kan betas extensivt.

Behov av inventeringar

- Uppföljning av föryngringsåtgärder i skogen samt effekter av en minskad hjortstam.
- Inventeringar av skötselområdets lav-, insekts-, spindel- och fladdermusfauna hade varit av intresse.

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsdokument för skötseln av naturreservatet. Planen är vägledande och inte juridiskt bindande. Möjligheterna att genomföra planerade åtgärder är beroende av att Länsstyrelsen har tillgång till de resurser som krävs.

Naturreservatet Hanö
Skötselområden

Skötselplanebilaga 7

